

Nederlandse *Mycologische* Vereniging

Maandjournaal Paddenstoelen

Nummer 50

1 november 2025

Van de redactie

Beste abonnee / lezer

Vol trots presenteren we u het 50ste nummer van het Maandjournaal Paddenstoelen. Vijf jaar geleden ontstond het idee om maandelijks een nieuwsbrief uit te geven waarin alle nieuws over paddenstoelen in het kort gepresenteerd wordt met daarbij een hyperlink naar meer informatie over het betreffende onderwerp. Ook biedt het journaal ruimte voor uw eigen inbreng in de vorm van foto's, artikelen of verhaaltjes van bijzondere vondsten. Kennelijk wordt het maandjournaal gewaardeerd want in een periode van vijf jaar is het aantal abonnees gegroeid tot ruim 1150.

Paddenstoelen komen en gaan wanneer ze willen en dat hebben we de afgelopen maand gemerkt. Recentelijk waren we op landgoed Soelen in de gemeente Buren en zagen we o.a. diverse veldjes met enorme hoeveelheden honingzwammen. Door het jaar heen varieert het aanbod aan paddenstoelen en datzelfde geldt voor het nieuws en het aanbod van bijdragen over paddenstoelen in dit journaal. Als er weinig nieuws is, slaan we daarom soms een maandje over.

OPROEP Mooiste vondsten van 2025

We blijven ernaar streven om steeds een aantrekkelijk maandjournaal samen te stellen, niet alleen voor u, maar vooral ook samen met u, de lezers van dit maandjournaal. Dat laatste willen we graag stimuleren en nodigen u daarom uit om met uw bijdrage een plekje te veroveren in het laatste nummer van dit jaar. Uw foto's van het afgelopen jaar met een korte beschrijving of artikeltjes over iets bijzonders op paddenstoelengebied zijn welkom bij de [redactie journaal](#). Wij horen graag van u! De meest interessante bijdragen krijgen een plekje in het volgende maandjournaal.

In dit nummer besteden we aandacht aan een viertal *Natuurberichten* en eveneens aan een viertal *Bijzondere Waarnemingen*. Verder een drietal verhalen van lezers over bijzondere vondsten en een verslag van een excursie voor deelnemers aan de Basiscursus paddenstoelen 2025.

Veel leesgenoegen en succes met het zoeken naar en determineren van paddenstoelen!

Carolien en Jan

Terugblik

4 oktober Enorme aantallen paddenstoelen bij elkaar!

Het wisselvallige weer van de afgelopen weken in sommige delen van het land is net genoeg geweest om enorme aantallen boleten, amanieten, melkzwammen en andere paddenstoelen tevoorschijn te toveren. Vaak heel geconcentreerd op één plek. Maar ondertussen gaat het zuidwesten van het land nog steeds gebukt onder de droogte en hebben zij nog bijna geen paddenstoelen gezien. Lees er meer over in [dit](#) Natuurbericht.

Enorme aantallen eekhoorntjesbrood (Margot Bierman, KNMI)

7 oktober Tel mee met de eerste Nationale Paddenstoelentelling van 10 tot en met 12 oktober

In het weekend van 10, 11 en 12 oktober, kon iedereen op zoek naar paddenstoelen in zijn of haar eigen tuin voor de Nationale Paddenstoelentelling 2025. Dit is de ideale tijd om naar paddenstoelen te kijken. Welke paddenstoelen heb jij in je tuin gevonden? Lees alles over de tuintelling in dit [artikel](#) (Zie de resultaten van de telling verderop in dit journaal).

9 oktober Staat er een heksenkring in je gazon? Weidekringzwam paddenstoel van het jaar 2025!

De Weidekringzwam is de paddenstoel van het jaar 2025. Staat hij ook in jouw tuin? Net als bij de vorige paddenstoelen van het jaar vraagt de Nederlandse Mycologische Vereniging het publiek om waarnemingen van de Weidekringzwam door te geven. Hoe je dat kunt doen, lees je [hier](#).

Weidekringzwam (Nico Dam)

12 oktober Dikrandtonderzwam op een zilverspar in arboretum De Dreijen te Wageningen

Op 9 oktober was Jan Knuiman aan de wandel in het prachtige arboretum De Dreijen in Wageningen. Daar vond hij een Dikrandtonderzwam op wel een hele bijzondere gastheer: een Zilverspar! Zover bekend is deze combinatie nog niet eerder gemeld. Lees hier alles over deze [Bijzondere waarneming](#).

Dikrandtonderzwam op zilverspar (Jan Knuiman)

21 oktober Meer dan 13.000 paddenstoelen geteld bij eerste Nationale paddenstoelentelling

In het weekend van 10 tot 12 oktober vond de eerste Nationale paddenstoelentelling plaats. In dit weekend kon je paddenstoelen in je tuin tellen en doorgeven. De prachtige én bekendste paddenstoel van Nederland, de vliegenzwam, is in veel tuinen gezien. Maar welke paddenstoel is het vaakst geteld? Lees er [hier](#) meer over.

Gewone zwavelkop (Bron; Canva)

24 oktober Vezelkopstaalsteeltje in hooiland in eigen tuin (Noord-Brabant)

Wederom deed Arno van der Pluijm een hele mooie vondst in eigen tuin. Dit keer vond hij het Vezelkopstaalsteeltje. Deze soort is zeer zeldzaam (zzz) en is pas één keer eerder gemeld voor Nederland. Dankzij de vondst van Arno, staan er nu twee stippen op de Verspreidingsatlas. Lees [hier](#) alles over deze prachtige vondst

Vezelkopstaalsteeltje (Arno van der Pluijm)

27 oktober Zeer zeldzame Bisschopsmuts in het buitengebied van Soest

Op zondagmorgen 19 oktober deed Corry Heus een rondje met haar hond in het buitengebied van Soest. Daar vond ze meerdere exemplaren van de zeer zeldzame (zzz) Bisschopsmuts. De soort staat geregistreerd als Ernstig Bedreigd (EB) op de Rode lijst (2008). Lees hier alles over de [Bijzondere waarneming](#) van Corry.

Bisschopsmuts (Corry Heus)

30 oktober Dubbelgangerbundelzwam in de Kroondomeinen bij Elspeet (Gelderland)

Tijdens een fietstocht in de Kroondomeinen bij Elspeet vonden Menno Boomsluiters en Lucie Wessel een paar mooie Dubbelgangerbundelzwammen op berk. Lees [hier](#) meer over deze Bijzondere waarneming

Dubbelgangerbundelzwam (Menno Boomsluiters & Lucie Wessel)

Een lakzwam met steel op Europese lariks in het Drents-Friese Wold

Peter Hauwert

Tijdens een van onze vele fietsspeurtochten door het Drents-Friese Wold zagen wij op 30 augustus jl. een kleine rode zwam op een stronk. De zwam zag eruit als een Gesteelde lakzwam (*Ganoderma lucidum*). Bij het nader bekijken van de stronk, ontdekten we ook een Zwetende kaaszwam, een soort die volgens Ryvarden & Melo (2014): *Poroid fungi of Europe*, meestal op spar (*Picea*) en soms op den

Zwetende kaaszwam (links) met gesteelde lakzwam op stronk van Europese lariks (30 augustus)

(*Pinus*) wordt aangetroffen. In de directe omgeving staan sparren en we veronderstelden dat het bij de onderhavige stronk ook wel om een spar zou gaan. Van een ecooloog van Staatsbosbeheer kregen we echter te horen dat er circa 15 tot 20 jaar geleden veel Europese lariksen (*Larix decidua*) in het betreffende gebied zijn gekapt en dat het dus zeer waarschijnlijk een lariksstronk betreft.

De Gesteelde lakzwam is een necrotrofe parasiet die vooral op loofhout voorkomt en maar zelden op naaldhout. Het lijkt dus een bijzondere vondst en wellicht de moeite waard om een artikeltje over te schrijven voor de rubriek Bijzondere waarnemingen op de NMV-website. De redactie van die rubriek attendeerde mij er echter op dat er op naaldhout ook andere soorten die lijken op de Gesteelde lakzwam kunnen voorkomen, zoals *G. carnosum* en *G. valesiacum*. Beide soorten zijn voor Nederland nog niet gemeld. *G. valesiacum* komt volgens de literatuur uitsluitend op lariks voor. Voor verder onderzoek werd ik aangeraden Eduard Osieck te benaderen. Eduard heeft de zwam inmiddels morfologisch onderzocht en kwam tot de voorlopige conclusie dat het vermoedelijk *G. valesiacum* betreft, wat dus een nieuwe soort voor Nederland zou zijn. DNA-onderzoek moet uitwijzen of dit inderdaad het geval is.

Een gesteelde lakzwam op naaldhoutstronk van Europese lariks (25 september)

Tijdens het proces kwam er in mijn herinnering nog een gesteelde lakzwam bovendien die ik in 2023 heb gevonden. Destijds had ik er al twijfel over of de bemoste stronk wel een eik was. In 2024 heb ik deze stronk ook gezien maar zonder zwam erop. Op 25 september jl. heb ik deze locatie opnieuw bezocht en dit keer bleek er wel een verse gesteelde lakzwam op te groeien. Na verwijderen van het mos en het bekijken van bast en hout van de stronk bleek duidelijk dat het om naaldhout ging. Ook deze zwam wordt op DNA-samenstelling onderzocht om de juiste soortnaam te kunnen achterhalen.

Foto's Peter Hauwert

Aureoboletus projectellus in de Schoorlse duinen *Cynthia de Graaff*

Eind september lopen mijn geliefde en ik door het Schoorlse duingebied en zoals gewoonlijk is onze blik gericht op de grond. Meestal kijkt de een rechts en de ander links, dan missen we zo weinig mogelijk. Uiteraard genieten we van iedere paddenstoel, maar de eerlijkheid gebiedt me te zeggen, dat de boletenfamilie bovenaan onze speurlijst staat. Ik heb namelijk een groot aantal jaren in Oostenrijk gewoond, waar het plukken van eetbare paddenstoelen een nationale volkssport is waar ik vol overgave aan meedeed.

In die tijd was ik enthousiast lid van diverse Duitstalige paddenstoelensites op social media en daar werd enige jaren geleden een nieuwe boletensoort gespot: *Aureoboletus projectellus*.

In Duitsland wordt hij ook wel de "falsche Rotkappe" genoemd, waar "Rotkappe" staat voor de Rosse populierboleet. De officiële naam van deze oorspronkelijk uit Amerika afkomstige boleet is in Duitsland de *Großsporiger Kiefernrohrling* (vertaald: Grootsporige Dennenboleet, maar er wordt nog geen Nederlandse naam vermeld in de Verspreidingsatlas).

Wij liepen aldus door het Schoorlse dennenbos met verspreide heidevelden en plotseling spotte ik een mij onbekende boleet, in groepen bij elkaar staand. Opvallend waren de prachtige roodbruine hoed, de groeven in de steel en de gele buisjes en poriën die niet verkleuren bij kneuzing. Omdat ik er niet direct een naam voor had, nam ik een exemplaar mee om thuis op zoek te gaan. Verderop vond ik in een bosdeel met uitsluitend dennen weer een groep van deze boleten, die opvallend stonden te pronken op een heuveltje.

Eenmaal thuis bleek het te gaan om deze *Aureoboletus projectellus*. Enkele jaren geleden is deze boleet voor het eerst in Nederland waargenomen en wel in...Schoor! Hij voelt zich er blijkbaar thuis... Inmiddels is hij op enkele nieuwe plekken in Nederland opgedoken; misschien heeft u hem al eens gezien? Voor de gelegenheid zijn we twee dagen later nog eens teruggegaan om goede foto's te maken. Het aantal was inmiddels iets geslonken en de rijpheid iets verder gevorderd, maar het leverde mooie plaatjes op en een goed beeld van de omgeving waar deze boleet voorkomt.

Foto's Frank Nieuwenhuizen

Rozerode knotszwam in het Fochteloërveen *Arnaud de Wolff*

Rozerode knotszwam (Arnaud de Wolff)

Nadat ik in 2014 besmet ben geraakt met het paddenstoelenvirus, ga ik ieder najaar naar Drenthe op vakantie. Samen met mijn ouders en mijn hond Youp. Daar komen we steeds vaker bekenden tegen. Zo komen wij al een aantal jaren Rita Bergsma tegen, ook dit jaar weer. Van haar vernamen we dat ze de Rozerode knotszwam weer had gezien in het Fochteloërveen. De volgende ochtend toch maar de stoute schoenen aangetrokken en die richting op gegaan. Hoe vaak krijg je de kans om deze prachtige paddenstoel te zien. Na wat speurwerk had ik hem gevonden. Ik was er al een aantal keer langs gelopen en was al bijna weer naar huis gegaan. Maar tóch gevonden en wat een mooi exemplaar was het!

Youp op wacht bij een parasolzwam (Arnaud de Wolff)

Excursie en determineersessie voor deelnemers Basiscursus paddenstoelen *Jan Knuiman en Carolien Reindertsen*

Op 18 oktober was het dan zover: een excursie in het bos bij landgoed Waardenburg en Neerijnen. Vanaf de parkeerplaats van het nabijgelegen Stroomhuis startten we onze boswandeling 's ochtends met vijftien enthousiaste deelnemers van de Basiscursus paddenstoelen en met Martien van Bergen die zo vriendelijk was de vondsten te noteren en melden. Tijdens de wandeling kwamen we ongeveer 25 soorten paddenstoelen tegen.

Van links naar rechts: Prachtmycena (Liesbeth Vervoorn); Beukendopgeweizwam (Zwaan Kraijer) en Schubbig oesterzwam (Leen Vegter)

Sommige daarvan gaven aanleiding tot behoorlijke discussie, niet alleen tijdens de wandeling maar ook daarna bij de determineersessie. Andere soorten waren gemakkelijk op naam te brengen vanwege hun bijzondere kleurigheid (Prachtmycena) of mede omdat ze op een bijzonder substraat groeiden (Beukendopgeweizwam). Een bijzonderste vondst was die van de Schubbig oesterzwam, een algemene soort, maar voor veel deelnemers was dit de eerste keer dat ze deze soort tegenkwamen.

Met paddenstoelen in de weer, buiten en binnen (Carolien Reindertsen)

Na de lunch begonnen we aan de determineersessie in het zaaltje van het Stroomhuis waar de deelnemers in groepjes tijdens de excursie verzamelde paddenstoelen op naam mochten brengen. Het Stroomhuis is een Centrum voor kunst, cultuur en landschap en er is ook een Brasserie in ondergebracht. De onder mycologen welbekende tekstschrijver Rob Chrispijn heeft er eerder een lezing gegeven onder de titel "Paddenstoelengeluk", tevens de titel van een boek waarvan Rob de auteur is. Een geschikte plek dus voor het determineren van paddenstoelen! Overigens hebben we dat laatste de afgelopen jaren al diverse malen eerder meegemaakt.

Tijdens de determineersessie werd er enthousiast gediscussieerd over allerlei kenmerken die in de sleutel bij het determineren van een paddenstoel langskomen. Vooral enkele meegenomen exemplaren van witte ridderzwammen kregen veel aandacht: "is dit nu breed of uitgebocht aangehecht?" en "staan deze

Witte ridderzwam, zijaanzicht (Leen Vegter)

plaatjes wijd uiteen of dicht opeen?”. De meningen over de geur liepen sterk uiteen, van een beetje chemisch / stinkerig tot zoetig en van komkommerachtig tot melig. Een lastige determinatie! Gelukkig konden de meeste andere paddenstoeltjes op basis van veldkenmerken wat gemakkelijker gedetermineerd.

Al met al een leerzame dag voor de deelnemers was onze indruk. We denken er met genoeg aan terug.

Geïnteresseerd geraakt? Kijk dan eens op deze site voor diverse [paddenstoelencursussen](#) .

Witte ridderzwam, onderaanzicht (Leen Vegter)

Vooruitblik

Paddenstoel van de Maand

De [PvdM](#) van november is de Muizenstaartzwam

Muizenstaartzwam (Aldert Gutter)

Media

Wie wil er nu geen paddenstoel zijn?

In de [NRC](#) verscheen onlangs een essay onder de titel: “Wie wil er nu geen paddenstoel zijn?” geschreven door *Lucette ter Borg*: “In de herfst schieten paddenstoelen uit de grond. Ze zijn niet alleen eetbaar, maar leveren ook een blauwdruk voor een ideale samenleving – en leveren zo inspiratie voor muziek, literatuur en kunst.”

Nieuwe vondsten Paddenstoelenwerkgroep Drenthe

Afgelopen maand ontvingen we een berichtje van de Paddenstoelenwerkgroep Drenthe over nieuwe mooie vondsten waaronder het Lila koraaltje, een zeer zeldzame satijnzwam (*Entoloma pallideradicatum*) en diverse andere zeldzame soorten. Voor meer informatie zie onder deze [link](#).

Ben je een interessant nieuwtje op paddenstoelengebied tegengekomen of heb je misschien wel een bijzondere vondst gedaan? Neem dan even contact met ons op door een email te sturen naar: [redactie
journaal](#)

Excursies

Een overzicht van excursies in de komende periode kun je [hier](#) vinden.

Colofon

Het Maandjournaal Paddenstoelen is een digitale uitgave van de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) en biedt een terugblik op het nieuws op paddenstoelengebied van de afgelopen maand en te verwachten gebeurtenissen van de komende maand. De redactie is in handen van Carolien Reindertsen en Jan Knuiman. Iedereen kan een gratis abonnement nemen op deze NMV-uitgave en dit ook weer opzeggen door een email te sturen naar: [abonnement](#)

Disclaimer

Deze NMV-uitgave is met grote zorg samengesteld. Desondanks kunnen er geen garanties gegeven worden met betrekking tot de volledigheid, juistheid of actualiteit van de gegeven informatie in deze uitgave. De NMV of de redactie van deze uitgave kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van deze informatie of voor de gevolgen van het gebruik daarvan. Aan de gegevens, zoals die in deze uitgave worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend.